

Αρείου Πάγου 22/2004, Τμ. Β/Π

Πηγή: ΕΕΔ 63/2004, σελ. 1212

ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΑΤΥΧΗΜΑ – ΕΥΘΥΝΗ ΠΡΟΣΤΗΣΑΝΤΟΣ ΑΠΟ ΠΡΑΞΗ
ΥΠΟΠΡΟΣΤΗΘΕΝΤΟΣ

Πρόστηση – Ο προστήσας ευθύνεται αντικειμενικώς προς αποζημίωση του τρίτου, ο οποίος ζημιώθηκε από αδικοπραξία του προστηθέντος. – Εάν με τη βούληση του προστηθέντος ο αρχικός προστηθείς έχει δυνατότητα να χρησιμοποιεί τρίτους, δηλαδή υποπροστηθέντες, στη διεκπαιρέωση της υποθέσεως του προστηθέντος, ο τελευταίος ευθύνεται και για τις αδικοπραξίες των υποπροστηθέντων, χωρίς να απαιτείται να ασκεί έλεγχο ή να δίδει εντολές και οδηγίες σε αυτούς. – Εργατικό ατύχημα το οποίο υπέστη εργαζομένη σε κρεοπωλείο ευρισκόμενο εντός καταστήματος υπεραγοράς τροφίμων (super market), του οποίου την εκμετάλλευση είχε παραχωρήσει η επιχείρηση της υπεραγοράς τροφίμων σε τρίτη εταιρεία έναντι χρηματικού ανταλλάγματος. – Κρίση ότι η αναληφθείσα υποχρέωση από την επιχείρηση εκμεταλλεύσεως του ανωτέρω κρεοπωλείου έναντι της παραχωρήσασας την εκμετάλλευσή του ως άνω επιχειρήσεως υπεραγοράς, να ακολουθεί τις διδόμενες από την τελευταία οδηγίες ως προς τη μέθοδο λειτουργίας και εκμεταλλεύσεως του κρεοπωλείου, στοιχειοθετεί σχέση προστήσεως μεταξύ των δύο αυτών επιχειρήσεων. – Αποκλειστική ευθύνη στην επέλευση του ανωτέρω ατυχήματος του υπευθύνου υπαλλήλου της επιχείρησης που εκμεταλλεύετο το ανωτέρω κρεοπωλείο.- Κρίση ότι η υπαίτια συμπεριφορά του υποπροστηθέντος ως άνω υπαλλήλου της προστηθείσας επιχείρησης κρεοπωλείου, ευρίσκεται σε αιτιώδη σχέση με τη λειτουργία του κρεοπωλείου, δηλαδή τη διεκπεραίωση της υποθέσεως την οποία είχε αναλάβει η προστηθείσα έναντι της προστήσασας επιχείρησης υπεραγοράς τροφίμων και θεμελιώνει, ως εκ τούτου, ευθύνη προς χρηματική ικανοποίηση της παθούσας και της τελευταίας επιχείρησης.- Απόρριψη λόγων αναιρέσεως εκ της Κ. Πολ. Δ. 559 αριθμ. 11 και 20. – Δεν παράγεται δεδικασμένο από τελεσίδικη απόφαση εκδοθείσα μεταξύ άλλων προσώπων, όπως είναι η απόφαση η οποία εκδίδεται σε δίκη μεταξύ του δανειστή και ενός εκ των εις ολόκληρον συνοφειλετών. – Επί αγωγής διώκουσας την επιδίκαση χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ηθικής βλάβης, δεν έχει ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης ο ισχυρισμός εις ολόκληρον συνοφειλέτη, ότι άλλοι εις ολόκληρον συνοφειλέτες του έχουν υποχρεωθεί με δικαστικές αποφάσεις σε καταβολή ποσών για χρηματική ικανοποίηση του ενάγοντος.

Κυριότερες διατάξεις: Α.Κ. άρθρα 481, 483 παρ.1, 486, 914 επ., 922 και 932. Κ. Πολ. Δ. άρθρα 321, 324, 325 παρ.1 και 559 αρθμ. 1, 8, 19 και 20.

Πρόεδρος, ο αντιπρόεδρος, κ. Αρχ. Ντόβας

Εισηγητής, ο αρεοπαγίτης, κ. Σπυρ. Κολυβάς

Δικηγόροι οι κ.κ. Νικ. Σωτηρίου, Γ. Λεβέντης, Θεοδ. Θεοδωρόπουλος, Θάλ. Πολυχρονάκος

Κατά την έννοια της διατάξεως του άρθρου 922 Α.Κ. προστήσας είναι εκείνος, ο οποίος με τη βούλησή του δέχεται τις υπηρεσίες του προστηθέντος, που απασχολείται διαρκώς ή παροδικά στη διεκπεραίωση υποθέσεως και γενικά στην εξυπηρέτηση επαγγελματικών, οικονομικών ή κοινωνικών συμφερόντων του προστηθέντος και

συνήθως υπόκειται στον έλεγχο ή απλώς στις γενικές οδηγίες και εντολές ή στην επίβλεψη του προστήσαντος. Ο προστήσας ευθύνεται αντικειμενικά προς αποζημίωση του τρίτου, ο οποίος ζημιώθηκε από αδικοπραξία τελεσθείσα από τον προστηθέντα και ευρισκόμενη σε εσωτερική αιτιώδη σχέση με την εκτέλεση της υπό διεκπεραίωση υποθέσεως του προστήσαντος. Εξάλλου, αν με τη βούληση του προστήσαντος ο αρχικός προστηθείς έχει δυνατότητα να χρησιμοποιήσει τρίτους (υποπροστηθέντες) στη διεκπεραίωση της υποθέσεως του προστήσαντος, ο τελευταίος ευθύνεται και για τις αδικοπραξίες των υποπροστηθέντων χωρίς να προσαπαιτείται να ασκεί έλεγχο ή να δίδει οδηγίες και εντολές σ' αυτούς. Στην προκειμένη περίπτωση από την προσβαλλομένη απόφαση προκύπτει ότι το Εφετείο κατά την ανέλεγκτη επί της ουσίας κρίση του δέχθηκε τα ακόλουθα: Η αναιρεσείουσα ανώνυμη εταιρεία διατηρεί στη Σπάρτη κατάστημα υπεραγοράς τροφίμων. Με το από 15.12.1992 ιδιωτικό συμφωνητικό παραχώρησε μαζί με τον εξοπλισμό τους στην Ομόρρυθμη Εταιρεία Γ.Κ. και Σία το τμήμα του καταστήματός της που είχε διαμορφώσει σε κρεοπωλείο. Σύμφωνα με τον όρο 5 του συμφωνητικού η ομόρρυθμη εταιρεία υποχρεούτο να καταβάλλει στην αναιρεσείουσα κατά μήνα ποσοστό επί των εκάστοτε γενομένων από αυτή πωλήσεων. Με τον όρο 8 η ομόρρυθμη εταιρεία ανέλαβε την υποχρέωση, καθόλη τη διάρκεια της συμβάσεως, να ακολουθεί τις οδηγίες της αναιρεσείουσας «δια την εν γένει εφαρμοστέαν εκάστοτε μέθοδο λειτουργίας και εκμεταλλεύσεως». Τέλος, με τον όρο 10 του συμφωνητικού η αναιρεσείουσα διατήρησε δικαίωμα καταγγελίας της συμβάσεως, εκτός των άλλων και όταν «κατά την κρίση της η από τον χρησιμοποιούμενο εκμετάλλευσις του καταστήματος θεωρείται ανεπαρκούς αποδόσεως, δεδομένου ότι η λειτουργία του καταστήματος αποβλέπει εις την όσο το δυνατόν προσέλευσιν περισσοτέρων πελατών επ' ωφελεία και των άλλων τμημάτων του σούπερ μάρκετ». Τη 16.12.1994 κατόπιν συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου η αναιρεσίβλητη προσελήφθη ως πωλήτρια στο τμήμα του κρεοπωλείου από τον Α.Α. υπάλληλο της Ομόρρυθμης Εταιρείας και υπεύθυνο του κρεοπωλείου. Ο τελευταίος την 28.12.1994 ανέθεσε στην αναιρεσίβλητη την κοπή ποσότητας κρέατος σε κιλά με τη χρησιμοποίηση της ειδικής μηχανής που υπήρχε, μολονότι ε γνώριζε ότι η αναιρεσίβλητη δεν είχε την απαιτούμενη εμπειρία για την εκτέλεση της εργασίας αυτής, καθόσον είχε προσληφθεί μόλις προ 12 ημερών και αγνοούσε το χειρισμό της μηχανής αυτής. Έτσι, η αναιρεσίβλητη κατά την τοποθέτηση ποσότητας κρέατος μέσα στην οπή της μηχανής χρησιμοποίησε με μεγαλύτερη πίεση την ξύλινη λαβή προωθήσεως του κρέατος προς τον περιστρεφόμενο κοχλία, με συνέπεια να γλιστρήσει το χέρι της μέσα στην οπή και να υποστεί ακρωτηριασμό του δεξιού της χεριού από το ύψος του άνω τριτημορίου του αντιβραχίου. Ειδικότερα, ο παραπάνω Α.Α. προστηθείς από τη ρηθείσα ομόρρυθμη εταιρεία από αμέλεια του δεν έδωσε στην αναιρεσίβλητη τις απαραίτητες οδηγίες χρήσεως της παραπάνω μηχανής και δε επέβλεψε για την ασφάλειά εκ μέρους της εργαζομένης εκτέλεση της ανατεθείσας επικίνδυνης εργασίας. Αδικοπρακτική ευθύνη για το παραπάνω ατύχημα φέρουν κατ' άρθρο 922 Α.Κ. η αναιρεσείουσα και η Ομόρρυθμη Εταιρεία. Ειδικότερα αποδείχθηκε, ότι μεταξύ αυτών υφίσταται σχέση προστήσεως, δεδομένου ότι η αναιρεσείουσα βάσει του παραπάνω ιδιωτικού συμφωνητικού είχε διατηρήσει το δικαίωμα διεύθυνσης και επίβλεψης της λειτουργίας του τμήματος κρεοπωλείου και συνεπώς έπρεπε να μεριμνήσει για την ασφάλεια των υπαλλήλων του κρεοπωλείου και να ελέγξει εάν ανατίθενται πράγματι σ' αυτούς καθήκοντα ανάλογα της ειδικότητας, για την οποία προσελήφθησαν σύμφωνα με την εκπαίδευσή τους και την επαγγελματική τους πείρα. Επιπλέον, η τοποθέτηση της Ομόρρυθμης Εταιρείας από την αναιρεσείουσα στο τμήμα του κρεοπωλείου έγινε προς το σκοπό εξυπηρετήσεως των επαγγελματικών

και οικονομικών συμφερόντων της τελευταίας, η οποία και ωφελείται από τη δραστηριότητα της προστηθείσας εταιρείας και ως εκ τούτου ευθύνεται για τη ζημιά που προξένησε η προστειθήσα Ομόρρυθμη Εταιρεία στην αναιρεσίβλητη. Το γεγονός ότι η άδεια λειτουργίας του καταστήματος υπεραγοράς τροφίμων, και του τμήματος κρεοπωλείου, είχε εκδοθεί στο όνομα της αναιρεσειούσας, ως και το ότι απαγορεύεται στο πρόσωπο, στο όνομα του οποίου έχει εκδοθεί άδεια λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, να εκχωρήσει με ενοίκιο την εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων σε άλλο πρόσωπο, δεν αναιρεί την ύπαρξη σχέσεως σε άλλο πρόσωπο, δεν αναιρεί την ύπαρξη σχέσεως προστήσεως, αφού είναι αδιάφορο, εάν σχέση στην οποία βασίζεται η πρόστηση είναι νόμιμη ή παράνομη. Σύμφωνα με τις παραπάνω πραγματικές παραδοχές το Εφετείο δεν παραβίασε ευθέως ή εκ πλαγίου με ανεπαρκείς ή αντιφατικές αιτιολογίες τη διάταξη ουσιαστικού δικαίου του άρθρου 922 Α.Κ., αφού η έναντι χρηματικού ανταλλάγματος παραχώρηση από την αναιρεσειούσα στη ρηθείσα ομόρρυθμη εταιρεία της οικονομικής εκμεταλλεύσεως του ευρισκομένου μέσα στο κατάστημα σούπερ μάρκετ της αναιρεσειούσας κρεοπωλείου και η αναληφθείσα από την Ομόρρυθμη Εταιρεία υποχρέωση να ακολουθεί τις δεδομένες από την αναιρεσειούσα οδηγίες ως προς τη μέθοδο λειτουργίας και εκμεταλλεύσεως του κρεοπωλείου στοιχειοθετεί σχέση προστήσεως μεταξύ των δύο εταιρειών, δοθέντος ότι η λειτουργία του κρεοπωλείου εντάσσεται στον κύκλο της επιχειρηματικής δραστηριότητας της αναιρεσειούσας, η οποία εξακολούθησε να έχει την εκμετάλλευση των λοιπών τμημάτων του σούπερ μάρκετ και ωφελείτο από τη δραστηριότητα της προστηθείσας, ώστε να είναι εύλογο να φέρει ευθύνη για κινδύνους προερχομένους από τη δραστηριότητα αυτή. Επίσης, κατά τις παραπάνω παραδοχές η υπαίτια συμπεριφορά του υποπροστηθέντος υπαλλήλου της προστηθείσας εταιρείας, που προκάλεσε ζημιά στην αναιρεσίβλητη, βρίσκεται σε αιτιώδη σχέση με τη λειτουργία του κρεοπωλείου, δηλαδή τη διεκπεραίωση της υποθέσεως που είχε αναλάβει η προστηθείσα έναντι της αναιρεσειούσας. Επομένως, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως από τους αριθμούς 1 και 19 του άρθρου 559 Κ.Πολ.Δ. με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα πρέπει να απορριφθεί, ως αβάσιμος στην ουσία του.

Από τα άρθρα 335 και 559 αριθμ. 11 εδ. γ' Κ.Πολ.Δ. προκύπτει ότι η μη λήψη υπόψη από το δικαστήριο της ουσίας αποδεικτικών μέσων, που οι διάδικοι προσκόμισαν και επικαλέστηκαν, δεν ιδρύει λόγο αναιρέσεως, όταν ο ισχυρισμός ή τα πραγματικά γεγονότα για την απόδειξη των οποίων έγινε η επίκληση και προσκομιδή των αποδεικτικών αυτών μέσων, δεν έχουν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης. Εν προκειμένω, με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως από τον αριθμό 11 του άρθρου 559 Κ.Πολ.Δ. προβάλλεται η αιτίαση ότι το Εφετείο δεν έλαβε υπόψη του το επικληθέν και προσκομισθέν αντίγραφο αποφάσεως ποινικού δικαστηρίου που κήρυξε αθώο τον νόμιμο εκπρόσωπο της αναρεσειούσας της κατηγορίας της σωματικής βλάβης εξ αμελείας της αναιρεσίβλητης. Το επικαλούμενο ως προκύπτον από την ποινική απόφαση γεγονός δεν έχει επιρροή στην έκβαση της δίκης, αφού η υποχρέωση της αναιρεσειούσας για καταβολή χρηματικής ικανοποιήσεως στην αναιρεσίβλητη στηρίζεται πλήρως στην παραδοχή ότι προέστησε την Ομόρρυθμη Εταιρεία, της οποίας υπάλληλος κρίθηκε ως υπαίτιος του ατυχήματος. Επομένως, πρέπει να απορριφθεί ο λόγος αυτός ως αβάσιμος στην ουσία του.

Ο προβλεπόμενος από τον αριθμό 20 του άρθρου 559 Κ.Πολ.Δ. λόγος αναιρέσεως ιδρύεται όταν το δικαστήριο της ουσίας υποπίπτει σε λάθος ως προς την ανάγνωση αποδεικτικού εγγράφου, δηλαδή αποδίδει στο έγγραφο περιεχόμενο διαφορετικό από εκείνο που πραγματικά έχει, με αποτέλεσμα να καταλήξει σε αποδεικτικό πόρισμα επιζήμιο για τον αναιρεσειόντα, στηρίζοντας την κρίση του αποκλειστικά ή κατά

κύριο λόγο στο, κατ'αυτό τον τρόπο, παραμορφωθέν περιεχόμενο του εγγράφου. Αντίθετα, ο παραπάνω λόγος δεν ιδρύεται όταν το δικαστήριο σχημάτισε την κρίση του από τη συνεκτίμηση περισσότερων αποδεικτικών μέσων, μεταξύ των οποίων και το επίμαχο έγγραφο, χωρίς όμως τούτο να εξαιρείται ιδιαίτερος. Εν προκειμένω, με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως από τον αριθμό 20 του άρθρου 559 Κ.Πολ.Δ. προβάλλεται η αιτίαση παραμορφώσεως του περιεχομένου του από 15.12.1993, ιδιωτικού συμφωνητικού μεταξύ της αναιρεσεύουσας και της ομόρρυθμης εταιρείας, με το οποίο συμφωνήθηκε η παραχώρηση της εκμεταλλεύσεως του τμήματος κρεοπωλείου στην τελευταία εταιρεία, ως προς το ότι με το συμφωνητικό αυτό η αναιρεσεύουσα είχε διατηρήσει το δικαίωμα διεύθυνσης και επίβλεψης της λειτουργίας του τμήματος του κρεοπωλείου. Ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί, ως αβάσιμος στην ουσία του, καθόσον η κρίση του Εφετείου περί υπάρξεως σχέσεως προστήσεως μεταξύ της αναιρεσεύουσας και της Ομόρρυθμης Εταιρείας στηρίζεται σε συνεκτίμηση των μνημονευομένων στην προσβαλλόμενη απόφαση αποδεικτικών μέσων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και το παραπάνω έγγραφο, αφού η σχέση προστήσεως στηρίζεται και στην παραδοχή ότι η τοποθέτηση της Ομόρρυθμης Εταιρείας στο τμήμα κρεοπωλείου έγινε προς το σκοπό εξυπηρέτησεως των επαγγελματικών και οικονομικών συμφερόντων της αναιρεσεύουσας η οποία ως ωφελούμενη από τη δραστηριότητα της προστηθείσας ευθύνεται για τη ζημιά που η τελευταία προξένησε στην αναιρεσίβλητη. Ανεξάρτητα από τα παραπάνω ο κρινόμενος λόγος είναι απορριπτέος ως αβάσιμος στην ουσία του και για τον επιπρόσθετο λόγο ότι από την επισκόπηση του ιδιωτικού συμφωνητικού προκύπτει ότι στην προσβαλλόμενη έγινε κατά λέξη παράθεση αποσπασμάτων των όρων του συμφωνητικού αυτού και ιδιαίτερα του όρου με αριθμό 8, που έχει εν προκειμένω ενδιαφέρον, και δεν αποδόθηκε στο συμφωνητικό αυτό περιεχόμενο διαφορετικό από εκείνο που πραγματικά έχει.

Από τις διατάξεις των άρθρων 321, 324, 325 αριθμ.1 Κ.Πολ.Δ. και 486 Α.Κ. προκύπτει ότι δεν παράγεται δεδικασμένο από τελεσίδικη απόφαση εκδοθείσα μεταξύ άλλων προσώπων, όπως είναι η απόφαση που εκδίδεται σε δίκη μεταξύ του δανειστή και ενός από τους εις ολόκληρον συνοφειλέτες. Εν προκειμένω, με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως από τον αριθμό 16 του άρθρου 559 Κ.Πολ.Δ. προβάλλεται ως πλημμέλεια ότι το Εφετείο δεν δέχθηκε το με λόγο εφέσεως προταθέν δεδικασμένο που προέκυπτε από τελεσίδικη απόφαση ποινικού δικαστηρίου, με την οποία ο καταδικασθείς κατηγορούμενος Α.Α., δηλαδή ο αδικοπραγής υπάλληλος της προστηθείσας Ομόρρυθμης Εταιρείας, υποχρεώθηκε σε καταβολή στην αναιρεσίβλητη ποσού 5.000 δρχ. για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης της τελευταίας από τον ένδικο τραυματισμό της. Ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος στην ουσία του, διότι από την παραπάνω απόφαση δεν παράγεται δεδικασμένο για την αναιρεσεύουσα, η οποία ευθύνεται παραλλήλως εις ολόκληρον με τον παραπάνω υποπροσθηθέντα για την αποκατάσταση της ηθικής βλάβης της αναιρεσίβλητης.

Από τα άρθρα 481 και 483 παρ. 1 Α.Κ. προκύπτει ότι επί παθητικής εις ολόκληρον οφειλής η καταβολή που έγινε από ένα των συνοφειλετών απαλλάσσει και τους λοιπούς. Επομένως, επί αγωγής διώκουσας την επιδίκαση χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ηθικής βλάβης δεν έχει ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης ο ισχυρισμός εναγομένου εις ολόκληρον συνοφειλέτη ότι άλλοι εις ολόκληρον συνοφειλέτες έχουν υποχρεωθεί με δικαστικές αποφάσεις σε καταβολή ποσών για χρηματική ικανοποίηση της ηθικής βλάβης του ενάγοντος, αφού προκειμένου να αφαιρεθούν τα ποσά αυτά από το ποσό της χρηματικής ικανοποιήσεως που θα επιδικαστεί, πρέπει να προβληθεί

και να αποδειχθεί ισχυρισμός περί καταβολής των ποσών αυτών από τους υπόχρεους εις ολόκληρον συνοφειλέτες.

Συνεπώς, ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως, με τον οποίο προβάλλεται ως πλημμέλεια η μη λήψη υπόψη από το Εφετείο ισχυρισμού της αναιρεσείουσας περί αφαιρέσεως από το επιδικαστέο ποσό χρηματικής ικανοποίησης των ποσών εκείνων, τα οποία με άλλες αποφάσεις άλλοι σε ολόκληρον συνοφειλέτες υποχρεώθηκαν να καταβάλουν ως χρηματική ικανοποίηση της αναιρεσίβλητης, πρέπει να απορριφθεί, ως απαράδεκτος, διότι ο ισχυρισμός αυτός, ως μη έχον ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, δεν συνιστά «πράγμα» κατά την έννοια του εξεταζόμενου από τον αριθμό 8 του άρθρου 559 Κ.Πολ.Δ. πέμπτου λόγου αναιρέσεως. (Απορρίπτει αίτηση αναίρεσης της 456/2002 αποφάσεως του Εφετείου Ναυπλίου).